

Numele lui Iosif Kovács era cunoscut și în cercurile specialistilor din străinătate, atât prin publicarea de studii peste hotare (în *Agrártörténeti Szemle*, *Zeitschrift für Geschichtswissenschaft*, *The American Historical Review*) sau în limbi străine în revistele din țară, cit și prin participarea la congrese, conferințe și simpozioane, la lucrările unor comisii mixte de istorici.

Profesorul Iosif Kovács a împlinit și o datorie față de cei mulți, iubitori și dorinci să cunoască istoria, prin prezența sa în coloanele diferitelor publicații de largă circulație, reviste și ziare, prin ținerea a numeroase conferințe de popularizare ori prin colaborarea la emisiuni radiodifuzate.

Iosif Kovács a fost membru și vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, colaborator activ la îndrumarea unor reviste de specialitate ca *Acta Musei Napocensis*, *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*. Făcind parte din consiliile științifice ale unor instituții de profil, a participat la conducerea activității acestora.

Vechi militant al Partidului Comunist Român, al cărui membru a fost din 1947, profesorul Iosif Kovács a desfășurat o amplă activitate obștească, promovând cu deosebit devotament transpunerea în fapt a programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, realizarea consecventă a politiciei naționale preconizate de conducerea de partid și de stat, contribuind la întărirea unității de aspirații a întregului popor.

Iosif Kovács a îndeplinit funcții înalte în conducerea de partid și de stat. A fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, deputat în Marea Adunare Națională și vicepreședinte al Consiliului de Stat.

În semn de recunoaștere a meritelor sale științifice și didactice, a celor dobândite pe tărîm social-obștesc, lui Iosif Kovács i-au fost conferite înalte ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

Pentru tot ceea ce a reprezentat profesorul și omul de știință Iosif Kovács, tovarășii și colegii, în mijlocul căror ia-plăcut să se afle, studenții și discipolii săi, și simt, cu nețârmurită durere, lipsa din mijlocul lor, păstrîndu-i neștearsă amintirea.

STEFAN CSUCSUJA

**NICOLAE VLASSA
(1934—1984)**

La 3 martie 1984 a început din viață, după o grea suferință, Nicolae Vlassa, șeful secției de istorie străveche a muzeului nostru. Dispariția lui a însemnat o grea pierdere pentru instituția în cadrul căreia și-a desfășurat activitatea, pentru domeniul de specialitate căruia ia-l închinat o viață de cercetător și al cărui strălucit reprezentant s-a dovedit a fi, pentru toți colegii de muncă.

Nicolae Vlassa s-a născut la Iernut (județul Mureș), în 20 noiembrie 1934. Începîndu-și studiile în comuna natală, le-a continuat în Tîrgu-Mureș, la Liceul teoretic „Al. Papiu-Ilarian” și le-a absolvit în anul 1952. A urmat apoi cursurile Facultății de istorie-filologie a Universității „V. Babeș” din Cluj, pe care a terminat-o în 1957. În anul 1978 a dobindit titlul științific de doctor în științe istorice.

Încă din adolescență, Nicolae Vlassa a fost atras de arheologie. Ca elev, a participat la săpăturile arheologice de la Cristești, Lechința de Mureș și Morești. În anii de studii universitare, această pasiune a să a dobindit un suport științific din ce în ce mai solid, îngemăñindu-se și cu o intensificare treptată a activității arheologice. El a efectuat, în acea vreme, săpături în zona deja explorată, căreia ia-adăugat noi santiere. Astfel, a lucrat pe santierele de la Morești, Cipău-Gîrle, Cipău-ICIA, Soporul de Cîmpie, Lechința de Mureș, încredințîndu-i-se chiar, încă în studenție și, apoi, ca absolvent, responsabilitatea unor santiere arheologice: Cipău-Gară, Cipău-Gîrle, Sărătel, Gura Baciului, Tărtăria, Cheile Turzii, Cheile Aiudului și.a. De asemenea, a făcut parte din numeroase colective de cercetare, dintre care le amintim pe cele ale santierelor arheologice Soporul de Cîmpie, Lechința de Mureș, Grădiște, Dăbica.

Fiind numit încă din timpul studenției (1957) îndrumător la Muzeul de arheologie clujean, activitatea sa de cercetător s-a împărtit organic cu dezvoltarea muzeului, care, în 1962, s-a organizat ca o instituție de sine stătătoare. Muzeograf principal și apoi șef de secție, Nicolae Vlassa și-a îndeplinit cu competență și la un înalt nivel de responsabilitate îndatoririle. Paralel cu munca în cadrul muzeului, a condus seminarii generale și speciale la Facultatea de istorie a Universității clujene; anii de-a rîndul, a lucrat și ca lector pentru probleme fundamentale de istorie a patriei, la Conservatorul „Gheorghe Dima”. În calitate de membru al Colegiului redacțional al anuarului muzeului, „Acta Musei Napocensis”, unde a răspuns de materialele din domeniul arheologiei și istoriei vechi, contribuția sa la apariția publicației a fost de cea mai mare importanță.

Activitatea sa continuă și neobosită, atât în cadrul campaniilor anuale de săpături arheologice, cât și în prelucrarea științifică a materialelor scoase la suprafață, orizontul de specialitate din ce în ce mai larg, spiritul pătrunzător în interpretarea fenomenului istoric, toate acestea i-au făcut în scurtă vreme numele cunoscut în țară și peste hotare. Pe lîngă o prodigioasă activitate de publicare științifică, Nicolae Vlassa a contribuit la organizarea mai multor expoziții arheologice în străinătate (Suedia, Iugoslavia, R.F.G., Italia etc.). A participat la congrese (Praga, 1966; Nisa, 1976) și simpozioane internaționale (Nitra, 1967; Köln și Xanti, 1981), prezintind substanțiale contribuții de specialitate.

În cercetare predilecția lui Nicolae Vlassa a constituit-o epoca neolică în sud-estul Europei. Descoperiri de răsunet internațional de felul acum binecunoscutelor tablițe scoase la lumină prin cercetările de la Tărtăria sau al sculpturilor în piatră de tip Lepenski Vir de la Gura Baciului, argumentația sobră și exhaustivă, ca și interpretările nuanțate și pertinente au făcut din lucrările lăsate de cel dispărut un bun de preț al arheologiei românești. Aceleași calități le întîlnim la întreaga operă lăsată de Nicolae Vlassa, care s-a aplecat cu sete de cunoaștere și neostoită curiozitate științifică și asupra altor epoci istorice și fenomene istorice, cum sunt, de pildă, prima vîrstă a fierului și istoria cultelor în epoca veche.

Opera de acuratețe științifică ireproșabilă rămasă de la Nicolae Vlassa, amintirea conversației sclipoatoare și pline de umor, a sensibilității și inteligenței ieșite din comun să fie o consolare pentru toți cei ce l-au cunoscut și prețuit?

COLEGIUL DE REDACȚIE
„ACTA MVSEI NAPOCENSIS”